# ASPECTE LEXICALE ARHAICE ÎN TEXTUL BIBLIC ACTUAL

**DANA-LUMINIŢA TELEOACĂ**
*Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”*
Bucureşti

## 1. Precizări preliminare

Cercetarea noastră îşi propune prezentarea în paralel a patru versiuni biblice, cu circulaţie în epoca actuală: BO (1988)[1], BI (1980)[2], BP (1990)[3], respectiv NTC (1992).

La fel ca şi în cazul unor studii anterioare[4], catalogarea unui fapt de limbă drept ‘arhaic’ s-a realizat prin luarea ca punct de reper a nivelului cult, literar al românei actuale; astfel, dacă un anumit termen (/ o anumită formă / un anumit sens) se utilizează astăzi în limba populară / regională, acesta a fost luat în consideraţie, în sensul că a fost inclus în inventarul particularităţilor definitorii pentru limba textului bisericesc (actual), nivelul nostru de referinţă nefiind limba populară / regională, ci nivelul standard. Au constituit obiectul nostru de studiu şi o serie de fenomene lingvistice care, fără a fi definite drept ‘arhaice’ (‘arhaico-populare / regionale’), reprezintă particularităţi absente din româna literară actuală, varianta laică, constituindu-se deci în „mărci lingvistice” relevante pentru identitatea textului bisericesc[5].

---

[1] Versiune care reproduce de fapt ediţia din 1982.

[2] Cât priveşte *Biblia de la Ierusalim*, trebuie spus că, deşi lipsită de orice indicaţie de validare din partea vreunei autorităţi ortodoxe (tipicul „tipărit/ă cu bincuvântarea” urmat de numele unui arhiereu şi de menţionarea demnităţilor lui) şi prezentând indiciile editării de către o societate protestantă, această versiune promovează un cod care sugerează o puternică tendinţă de înscriere în tradiţia literaturii ortodoxe de limbă română, prin predilecţia pentru cultivarea arhaismului, predilecţie împinsă din nefericire până dincolo de caracteristicile autentice ale vechiului scris bisericesc românesc. Tocmai această deliberată opţiune pentru arhaism ne-a determinat să includem în comparaţie acest text, ca o modalitate de delimitare între diverse trepte de tradiţionalism lingvistic.

[3] Ediţia din 1990 reprezintă o nouă versiune revizuită care a folosit ca text traducerea D. Cornilescu din anul 1921, inclusiv traducerea (versiune în limba franceză) din anul 1932, având drept original textul grecesc al *Septuagintei*, confruntat cu cel ebraic, dar şi cu textul *Vulgatei* (Biblia după Chanoine Crampon); s-au folosit de asemenea *Noul Testament* şi *Psalmii*, traducerea G. Cornilescu, T. Popescu şi E. Constantinescu, tipărită în anul 1949 (cf. BP, *Notă*). Scopul acestei revizii a fost acela de a apropia cât mai mult traducerea existentă de „manuscrisele originale”, „într-o formă corectă şi adaptată evoluţiei limbii române moderne [*s. n.*]” (cf. *ibid.*).

[4] A se vedea, de exemplu, Teleoacă (2008; 2010 şi 2011).

[5] În literatura religioasă se constată o tendinţă de creare a unui cod specific, în care nu regăsim neapărat fenomene propriu-zis arhaice (sau arhaico-populare), dar care reprezintă în mod evident rezultatul unei intenţii arhaizante (în acest sens, am putut discuta, de exemplu, şi despre aşa-



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

## 2. Arhaismele

Aşa cum s-a putut desprinde din discuţia anterioară, în studiul de faţă am considerat conceptul de „arhaism" într-o accepţie mai largă, incluzând în investigaţia noastră şi termeni, respectiv, sensuri arhaice conservate astăzi la nivel popular-regional (eventual, familiar). Inventarele delimitate cuprind în mare parte termeni laici, aspect aflat în concordanţă cu obiectivul propus de noi, şi care nu vizează investigarea terminologiei religioase româneşti, ci a gradului de specificitate a textului bisericesc actual, comparativ cu varianta laică a limbii[1].

### 2.1. *Arhaisme lexicale*

Această subclasă cuprinde atât termeni, cât şi forme arhaice (mai exact, o serie de fonetisme arhaice). Prezentăm lista acestora în ordinea excerptării faptelor lingvistice din sursele citate *supra*, la **1**.

**2.1.1** *Arhaisme lexicale propriu-zise*

Am inclus aici termenii care caracterizează *exclusiv* nivelul *arhaic* al limbii române, fără a se regăsi în registrul popular / regional al limbii actuale:

***jitniţă*** (arh.) „hambar" (BO 3:13; 6:26) / BP, BI, NTC: *grânar;* ***a se pogorî*** (sl. *pogoriti*) (arh.) „a se coborî" (BO 3:16) / în celelalte versiuni: *a se coborî*; cf. şi BI 24:17 / BO, BP, NTC: *a se coborî*; ***sobor*** (arh.) „consiliu (bisericesc)" (BI 5:22; 10:17; 26:59) / BP, BO, NTC: *sinedriu, sinedrişti;* ***altcum*** (arh.) „altfel" (NTC 6:1) / BO, BI, BP: *altfel*; ***fur*** (arh.) „hoţ" (BO 6:20; 24:43) / în celelalte versiuni: *hoţ;* ***dregător*** (arh.) „funcţionar" (BO 9:18; 9:23) / BI: *unul din fruntaşii sinagogii*; BP, NTC: *un mai-mare al sinagogii*; cf. şi BO, BI 10:18, 27:2 / BP, NTC: *guvernator;* ***dregătorie*** (arh.) „funcţie" (BO 24:51)[2]; ***chit*** (arh.) „balenă" (BI, BO 12:40) / BP: *peştele cel mare;* NTC: *balenă;* ***famen*** (arh.) „bărbat castrat" (BI, BO, BP 19:12) / NTC: *eunuc;* ***ocârmuitor*** (arh.) „conducător" (BO 20:25) / BI: *domnitorii Neamurilor;* BP, NTC: *mai marii popoarelor;* ***asină*** (arh.) (BO 21:2) / în celelalte versiuni: *măgăriţă;* ***dajdie*** (arh.) „impozit" (BO 22:19) / în celelalte versiuni: *bir* (arh., pop.) „tribut"; ***zeciuială*** (arh.) „dare anuală reprezentând a zecea parte din recolta de cereale, de vite etc." (BO, BI, BP, NTC 23:23); ***necurăţie*** (arh.) „mizerie, necurăţenie" (BO, BP 23:27) / BI, NTC: *necurăţenie;* ***zaraf*** (arh.) „persoană care se îndeletnicea cu schimbul banilor; *p.ext*., cămătar" (BO, BI 25:27) / BP, NTC: *cei ce schimbă banii;* ***osârduitor*** (arh.) „sârguincios" (BO 26:41) / în celelalte versiuni: *plin de râvnă;* ***aprod*** (arh.) „servitor" (BI 26:58) / în celelalte versiuni: *slugile, slujitorii*;

– **compuse:**

***a binevesti*** (arh.) „a propovădui" (fapt de limbă izolat în textul ortodox, cf., de exemplu, BO 11:5) / BI: *a se propovădui* / BP, NTC: *a se predica;* ***punere înainte*** (arh.) „ofrandă" (BO, BP,

---

numitele „pseudoarhaisme"). În virtutea acestor consideraţii se va înţelege de ce, în aria investigaţiei noastre, au intrat şi o serie de termeni cu *accepţii specifice* pe tărâm *religios.*

[1] Vezi şi Teleoacă (2008: 6, 16); Teleoacă (2009: 489).

[2] În celelalte versiuni au fost selectate modalităţi distincte de lexicalizare a aceluiaşi conţinut, în care nu apare un eventual corespondent (sinonimic) al substantivului arhaic *dregătorie* (cf., de pildă, BP 24:51: „... îl va tăia în două şi îi va da partea împreună cu făţarnicii" sau NTC 24:51: „... îl va pedepsi aspru şi îi va face parte cu cei ipocriţi").



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

BI 12:4) / NTC: *ofrandă;* ***împreună-răstignit*** (arh.; izolat în BO, cf., de exemplu, BO 27:44) / în celelalte versiuni: *răstigniţi împreună.*

**2.1.2.** *Arhaisme lexicale conservate la nivel popular/ regional*

Subclasa delimitată conţine inclusiv unele forme arhaice *etimologice* neprefixate:

***a se zămisli*** (arh., reg.) „a se concepe" (BO, BI, NTC 1:20) / BP: *a se concepe;* ***a se tâlcui*** (arh., pop.) „a traduce" (BO 1:23) / BI 1:23: *tălmăcit*; BP: *tradus*; NTC: *care înseamnă;* ***prunc*** (arh., pop.) „copil" (BO, BI 2:8) / BP, NTC: *copil; prunc* apare, ce-i drept, mai rar, şi în NTC (2:13), respectiv, în BP (21:16); ***mreajă*** (arh., pop.) „plasă de pescuit; năvod" (BI 4:18) / în celelalte versiuni: *năvod;* ***cîrtă*** (arh., pop.) „cantitate mică, frântură" (BO 5:18) / BP, BI: *frântură;* NTC: *linioară;* ***iotă*** (arh., fam.) (BO 5:18; cf. şi BP, BI, NTC); ***pârâş*** (arh., pop., reg.) „reclamant" (BO, BI 5:25) / BP, NTC: *potrivnic;* ***mădular*** (arh., pop.) „organ" (BO, BI, BP, NTC 5:29); ***curvie*** (arh., pop.) „viaţă desfrânată", ***a preacurvi*** (arh., pop.) „a trăi în desfrâu" (BI 5:32; 19:9) / BO: *desfrânare, a săvârşi adulter;* BP, NTC: *desfrânare, a comite adulter;* ***fărădelege*** (arh., pop.) „nelegiuire" (BO, BI, BP 7:23) / NTC: *nelegiuire*; ***trudit*** (arh., pop.) „chinuit" (NTC 11:28); ***învârtoşare*** (arh., pop.) „împietrire" (BO 19:8) / în celelalte versiuni: *împietrire*; ***a se învârtoşa*** (arh., pop.) „a se împietri, a deveni nemilos" (BO 13:15) / în celelalte versiuni: *a se împietri*; ***junc*** (arh., reg.) „bou sau taur tânăr nepus încă la jug", ***juncă*** (arh., reg.) „vacă tânără care nu a avut încă viţel" (BI, BO, BP 22:4); ***slovă*** (arh., pop.) „literă" (BI 22:20) / în celelalte versiuni: *inscripţie*; ***îndărăt*** (arh., pop.) „înapoi" (NTC 24:18); ***a odrăsli*** (arh., pop.) „a înmuguri; a da naştere" (BO 24:32) / în celelalte versiuni: *a înfrunzi*; **forme etimologice neprefixate:** ***a se spăimânta*** (lat. **expavimentare*) (arh., pop.) „a se înspăimânta" (BI 9:8; cf. şi BO 17:6); ***a se junghia*** (lat. *jugulare*) (arh., pop.) „a se înjunghia" (BO 22:4) / în celelalte versiuni: *au fost tăiate.*

**2.1.3.** *Termeni cu forme arhaice*

Majoritatea covârşitoare a exemplelor au fost consemnate în textul de la Ierusalim, versiune în care astfel de forme (unele, etimologice) sunt generalizate:

***a se turbura*** (lat. **turbulare*) (arh.) „a se tulbura" (BI 2:3) / în celelalte versiuni: *a se tulbura*; cf. şi ***turburare*** (BI 26:5) / *tulburare*; ***deamăruntul***[1] (arh., reg.) „de-amănuntul" (BI 2:8) / în celelalte versiuni: *(cu) de-amănuntul, amănunţit*; ***a jăli*** (sl. *žaliti*) (arh., pop.) „a jeli" (BI 2:18); ***pâne*** (lat. *panem*) (arh., pop.) „pâine" (BI 4:3; 4:4) / în celelalte versiuni: *pâine;* ***straşină*** (arh., reg.) „streaşină" (BI 4:5); ***mâni*** (lat. *manus*) (arh., reg.) „mâini" (BI 4:6); ***întunerec*** (lat. *in-tenebricum*) (arh., reg.) „întuneric" (BI 4:16; 6:23; 27:45); ***supt*** (lat. *subtus*) (arh., pop.) „sub" (BI 5:15; 5:21; 22:44,...); ***neobicinuit*** (cf. vb. *a obicinui* < *obicină* < sl. *obyčinŭ*) (arh.) „neobişnuit" (BI 5:44); ***dinlăuntru*** (lat. *de* + *in* + *illac* + *intro*) (arh., reg.) „dinăuntru" (BI 7:15; 23:26, 23:27); ***şivoi*** (cf. magh. *sió,* dial. *siu, sivó,* după *puvoi*) (arh., reg.) „şuvoi" (BI 7:25) / în celelalte versiuni: *râurile mari, şuvoaiele*; ***adineaori*** (lat. *ad* + *de* + *in* + *illa* + *hora*) (arh., reg.) „adineauri" (BI 9:18); ***înlăuntru*** (lat. *in* + *illac* + *intro*) (arh., reg.) „înăuntru" (BI 9:25; 23:25); ***fărâmitură***[2] (arh., pop.) „firimitură" (BO, BP, NTC 15:27); BI: *fărămitură* (arh.,

[1] Variantă rezultată din *de-amănuntul*, prin influenţa analogică a lui *mărunt*, cuvânt înrudit etimologic (atât *mărunt*, cât şi *amănunt* se raportează în ultimă instanţă la lat. *minutus*).

[2] Derivat de la *fărâmă;* forma actuală se explică, probabil, prin analogie cu *fir*.



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

pop.); ***roş***[1] (arh., reg., pop.) „roşu” (NTC 16:2), dar cu determinări apare forma actuală (cf., de exemplu, NTC 16:3); ***vecinic*** (cf. sl. *věčinŭ)* (arh., pop.) „veşnic” (BI 19:29) / în celelalte versiuni: *veşnic*; ***a trimete*** (arh., fam.)[2] „a trimite” (BI 22:3); ***mintă***[3] (arh., pop.[4]) „mentă” (BI 23:23).

La listele prezentate mai sus se adaugă şi un anumit număr de termeni care desemnează **realităţi specifice universului spaţio-temporal evocat în *Noul Testament* (arhaisme istorice)**:

***sinedriu*** (ngr. *synédhrion*) „tribunal penal la vechii evrei”, ***sinedrist*** (bis.) „membru al sinedriului” (BP, BO, NTC 5:22; 10:17; 26:59) / BI: *sobor*; ***didrahmă*** (ngr. *didrahmí*) „impozit (echivalând cu 200 de drahme) plătit de orice israelit ajuns la 20 de ani, pentru trebuinţele cultului şi slujba Templului” (NTC 17:24) / BI, BO: *dare*; BP: *taxă*; ***statir*** (gr. *statēr*) „veche monedă grecească, care a circulat şi în Iudeea, pe vremea lui Iisus” (BO 17:27) / BP, NTC: *monedă*; BI: *rublă;* ***irodian***[5] (arh., bis.) „reprezentant al unei secte din vremea lui Irod” (BO, BP, BI 22:16) / NTC: *irodieni*; ***talant*** (sl. *talantu,* gr. *tálanton*) „(în Grecia antică) monedă (de aur sau argint) de diferite valori” (BO, BI, BP, NTC 25:16).

Textul biblic, în speţă cel tipărit la Ierusalim, conţine şi o serie de forme doar în aparenţă arhaice, pe care le-am denumit **pseudoarhaisme.** În realitate, astfel de forme nu apar în textele vechi, neavând justificare fonetică istorică (nu ilustrează în mod real legi fonetice de evoluţie). În unele situaţii este vorba despre *fonetisme analogice*, mai exact despre neologisme modelate greşit după o serie de forme moştenite; de exemplu, ***înteres*** [***/interes*** < it. *interesse*, rus. *interes*, germ. *Interesse*], în care *in* a fost analizat incorect ca prefix şi asimilat cu afixul moştenit *în* (cf. BI 15:39). În alte cazuri, termeni vechi sunt încadraţi arbitrar într-o altă clasă morfologică decât cea căreia îi aparţin în realitate (cf. ***batjocorât/batjocorit****:* formă rezultată prin „trecerea” verbului *a batjocori* în categoria celor de conj. a IV-a terminate în *-î*; cf. BI 20:19).

### 2.2. *Arhaisme semantice şi alte sensuri specifice textului religios*

#### **2.2.1.** *Sensuri arhaice propriu-zise*

Este vorba despre accepţii care nu se regăsesc la nivelul popular/ regional al românei actuale:

---

[1] Dublet fonetic al lui *roşu.* O astfel de formă se conservă, de exemplu, în basmele româneşti (populare sau culte); a se vedea, de exemplu, *Povestea lui Harap Alb* (personajul Împăratul Roş).

[2] De fapt, o formă intermediară între cea etimologică (*trămite, trămete*) şi cea actuală.

[3] De fapt, dublet etimologic (explicabil prin sl. *męta,* gr. μίνθα sau moştenit din lat. *menta*) al lui *mentă* (lat. *mentha,* fr. *menthe*) (CDER: 5311).

[4] Cf. numeroasele compuse din terminologia fitonimică populară: *minta-calului, mintă-de-câmpuri, mintă-sălbatică, mintă-de-grădină, mintă-moldovenească, minta-lângorii* ş.a. (MDA III, 2003).

[5] În textul biblic apare pl. *irodiani,* cu *a* păstrat în poziţie moale (un fonetism arhaic).



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

***neamuri*** (arh.) „păgâni; popoare necreştine” (BO 6:7) / în celelalte versiuni: *păgâni*(BO, BI 6:32; BP, BI 10:18; 20:19); ***acoperemânt***[1] (arh.) „acoperiş” (BI 8:8) / în celelalte versiuni: *acoperiş;* ***a pierde*** (arh.) „a distruge, a omorî; a exclude posibilitatea de mântuire din perspectivă creştină” (BP, BI, BO 10:28; 21:41; NTC 12:14); ***lucrare*** (arh.) „faptă, activitate” (BI, BP 11:2) / BO, NTC: *fapte;* ***a fi învoit*** (arh.) „a fi permis” (NTC 12:2; 12:10; 19:3; 22:17); ***sminteală*** (arh.) „abatere, greşeală, păcat” (BO 16:23) / în celelalte versiuni: *piatră de poticnire / prilejuri de poticnire / păcătuire*; ***rublă*** (arh.) „nume dat în trecut monedelor străine de argint” (BI 17:27) / BO: *statir*; BP, NTC: *monedă;* ***răpire*** (arh.) „pornire nestăpânită; cupiditate” (BO, BI 23:25) / BP: *neorânduială*; NTC: *jaf*; ***a cerceta*** (arh.) „a îngriji” (BO 25:36); NTC: *a căuta de cineva* (arh., pop.) / BP, BI: *a vedea pe cineva*; ***legământ*** (arh.) „religie creştină”, în contexte cu determinarea *cea nouă* (BP, BI 26:28).

**2.2.2.** *Sensuri arhaice conservate la nivel popular/regional*

Cele mai multe dintre exemplele consemnate pentru această subclasă au fost excerptate din textul ortodox (BO):

***lumină*** (arh., pop.) „lumânare” (BI, BP 5:15) / BO: *făclie*; NTC: *candelă;* ***carte*** (arh., pop.) „scrisoare” (BO, BI 5:31; 19:7) / BP: *scrisoare*; NTC: *act (de despărţire)*; ***slăbănog*** (arh., reg.) „infirm” (BO, BI 8:6) / BP, NTC: *paralitic, paralizat*; ***popor*** (arh., pop.) „colectivitate de enoriaşi” (BO, BP 9:35); BI: *norod;* ***sminteală*** (arh., pop.) „obstacol” (BO 18:7) / în celelalte versiuni: *piatră/ prilejuri de poticnire/ păcătuire*; ***poftit*** (arh., fam.) „invitat” (BI, BO 22:3) / BP, NTC: *invitaţi*; ***gătit*** (arh., pop.) „pregătit” (BO 25:41) / în celelalte versiuni: *pregătit*; ***lege*** (arh., pop.), în contexte cu determinarea *cea nouă* (BO 26:28); ***grai*** (arh., pop.) „vorbă, felul specific de a vorbi al cuiva şi conţinutul celor rostite” (BO 26:73) / în celelalte versiuni: *vorbă, vorbire*; ***preţuit*** (arh., pop.) „pe capul căruia a fost pus un preţ” (BP, BI, BO 27:9); ***a pecetlui*** (arh., pop.) „a închide, a zăvorî” (BO, BI 27:66) / BP, NTC: *a sigila.*

**2.2.3.** *Semantisme specifice textului bisericesc*

Sunt aspecte ce pot fi văzute şi ca argumente *ale independenţei variantei bisericeşti faţă de cea laică.* Problema a fost discutată şi ilustrată de noi cu exemple, printre altele, şi în studiile consacrate limbii *catehismului* (Teleoacă 2008: 54).

***întoarcere*** (bis.) „(po)căinţă, convertire” (NTC 3:11) / în celelalte versiuni: *pocăinţă*; cf. şi ***a (nu) se întoarce*** (bis.) „a (nu) se (po)căi” (NTC 11:20) / în celelalte versiuni: *a (nu) se pocăi*; ***a cădea înaintea cuiva*** (în special, înaintea unei divinităţi), ***a se arunca înaintea cuiva/ cu faţa la pământ*** (bis.) „a îngenunchea, a se supune” (NTC 2:11; BO, BP, BI 4:9); ***lege*** (bis.) „religie mozaică” (BO, BI, BP, NTC 5:18); ***a se smeri*** (bis.) „a avea o atitudine plină de umilinţă, izvorâtă din credinţă” (BO, BI, BP, NTC 18:4; 23:12); ***a se sminti întru cineva*** (bis.)[2] „a se îndoi de cineva, a contesta pe cineva; a renega pe cineva (în speţă, pe Iisus)” (BO 26:31) / BP, BI: *a găsi pricină de poticnire;* NTC: *a se scandaliza.*

[1] De fapt, este şi o variantă arhaică (cf. forma actuală *acoper**ă**mânt*), corespunzătoare fazei celei mai vechi a flexiunii verbului *a acoperi* (Zamfir 2005: 207 ş.u.).

[2] Structură lexico-gramaticală cu tradiţie în limba română, fiind atestată în *Noul Testament de la Bălgrad,* 1648, precum şi în *Biblia de la 1688* (*Corpus electronic*). *A se sminti întru* cunoaşte ocurenţe şi în texte laice, în care dezvoltă însă o altă semnificaţie, anume cea din româna actuală: *a se sminti întru* „a-şi pierde minţile” (a se vedea, de exemplu, Maior, S.I., ap. *Corpus electronic*).



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

**2.2.4.** *Arhaisme semantico-gramaticale*

Aceste fapte de limbă arhaică sunt cel mai bine reprezentate în textul ortodox (BO):

***casnici*** (s.m. pl., arh.) „persoane care locuiesc împreună într-o casă, formând o familie" (BO 10:25) / în celelalte versiuni: *cei din casa Lui*; ***a hotărî cuiva ceva*** (arh.) „a porunci" (NTC 12:16; 16:20; 26:15) / în celelalte versiuni: *a porunci*; ***a îngădui pe cineva*** (arh., pop.) „a păsui pe cineva" (BO, BI 18:29) / BP, NTC: *a fi răbdător*; ***a căuta la*** (arh.) „a privi la, a fi interesat de ceva/ cineva" (BO, BP, BI 22:16) / NTC: *a se uita*; ***a căuta de cineva*** (arh., pop.) „a se îngriji de cineva" (NTC 25:36); ***arginţi*** (arh., arg.) „bani (din argint)" (BO, BI, BP, NTC 26:15; 27:5).

**3. Termeni populari-regionali**

Am inclus aici şi unele *forme* populare, precum şi termeni specifici registrului *familiar*, nivel circumscris de regulă sferei 'popularului' (Florescu 2005: 13).

***a tămădui*** (pop.) „a vindeca" (BO, BI 4:23) / BP, NTC: a *vindeca*; ***a lepăda*** (pop.) „a arunca" (BP, BI 5:30) / BO, NTC: *a arunca*; cf. şi refl. ***a se lepăda (de sine)*** (pop.) „a renunţa la sine" (BO, BI, BP 16:24); ***trup*** (pop.) „corp" (BP, BI, BO 6:22; 26:27) / NTC: *corp*; ***altminterea*** (pop.) „altminteri" (BO 9:17) / în celelalte versiuni: *altfel*; ***a grăi*** (pop.) „a vorbi" (BO 9:33; 10:23; 23:36) / în celelalte versiuni: *a vorbi, a spune*; ***maică*** (pop.) „mamă" (BI 19:12) / în celelalte versiuni: *mamă*; ***a(-şi) tocmi*** (pop.) „a(-şi) angaja" (BO, BI, BP, NTC 20:1); ***a mânea*** (pop.) „a rămâne, a poposi" (BI 21:17) / în celelalte versiuni: *a rămâne*; ***curvă*** (pop.) „femeie de moravuri uşoare" (BI 21:31) / BP: *prostituată;* BO, NTC: *desfrânată*; ***blid*** (pop.) „strachină" (BO, BI 23:25; 26:23) / BP, NTC: *farfurie*; ***a dichisi*** (fam.) „a împodobi" (NTC 23:29)[1] / în celelalte versiuni: *a împodobi*; ***alocurea*** (pop.) „alocuri" (BI 24:7); ***a se boci*** (fam.) „a plânge tare" (BP, BI 24:30) / BO, NTC: *a plânge*; ***a zăbovi*** (pop.) „a întârzia" (BI 24:48; 25:5); ***a osândi*** (pop.) „a pedepsi" (BO, BI 27:3) / BP, NTC: *a condamna.*

**4. Exprimarea perifrastică**[2]

Această caracteristică lingvistică – care se constituie, în opinia multor lingvişti, ca expresie a „adevăratei bogăţii a unei limbi" (Hristea 1984: 134) – este foarte bine reprezentată nu numai în textul biblic, ci, aşa cum am avut ocazia să constatăm, şi în alte tipuri de texte bisericeşti, de exemplu în catehism (Teleoacă 2008: 39–42). Preferinţa pentru perifrază (în detrimentul cuvântului simplu) – explicabilă (şi) prin valenţele evocative, plastice ale acestui tip de structură lingvistică (Teleoacă 2008: 40) – a fost văzută adesea ca o tendinţă *populară.* Astfel, L. Şăineanu (1999: 223, 234) remarca încă de la sfârşitul sec. al XIX-lea predilecţia limbii populare spre „materializare" (realizată atât la nivel lexical, cât şi frazeologic), în opoziţie cu „abstracţiunea" cultivată de limba literară, în timp ce Ch. Bally (1951 [I]: 47) atribuia locuţiunii „une plus grande force" în comparaţie cu termenul simplu corespunzător

[1] Termen total neinspirat în acest context: caracterul mult prea familiar al verbului în discuţie vine în contradicţie cu solemnitatea actului care se cerea a fi exprimat în acest verset.

[2] Inventarul nostru include structuri cu un grad mai mic sau mai mare de sudură; am optat pentru păstrarea în inventar şi a unor construcţii cu un statut locuţional mai puţin pregnant, simptomatică fiind preferinţa textului bisericesc pentru structuri mai complexe, anume perifrastice.



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

semantic acesteia. Fl. Dimitrescu (1958: 159) vorbeşte despre „locuţiuni indigene", „descompuneri" ale termenului simplu, apărute ca o reacţie a spiritului popular împotriva cuvintelor cu sens abstract[1]. O sursă de 'concreteţe' şi, implicit, de 'expresivitate', dar şi de 'motivare' a raportului semantic, este identificată de D. Irimia (1999: 99), printre altele, în „dezvoltarea de expresii şi locuţiuni, cu originea, în general, într-un proces metaforic".

Expresiile înregistrate de noi în textul biblic contemporan au, în multe dintre situaţiile consemnate, iz arhaic-popular, nelipsind însă nici o serie de structuri manieriste, artificiale, forţate, neconforme spiritului limbii române (unele sunt rezultatul contaminării între două/ mai multe construcţii cu circulaţie reală în limba română, altele reflectă în mod evident intenţia arhaizantă specifică textului bisericesc). Semnalăm, de asemenea, şi structurile specifice limbii bisericeşti.

### 4.1. *Perifraze verbale*

***a lua înştiinţare*** (arh., livr.) / *a fi înştiinţat* (BO 2:12); ***a lua poruncă*** (arh.) / *a i se porunci* (BO 2: 22); ***a face drept(e )*** */ a netezi* (BO, NTC 3:3); ***a ieşi la cineva*** (fam.) / *a întâmpina* ( BO 3:5); ***a se lua pe urma cuiva***[2]*/ a urma (pe cineva)* (NTC 4:25); ***a sălta de veselie*** (pop.) */ a exulta* (BP 5:12); ***a pune sub obroc/ baniţă***[3] (arh., fig.) / *a ascunde* (BO, BI, BP, NTC 5:15); ***a se pune la învoială***[4]*/ a conveni* (NTC 5:25); ***a avea demon*** (bis.) „a fi posedat de dracul" (BO 9:32); ***a nu duce grijă*** (pop.) */ a nu se îngrijora/ îngriji* (BO 6:31); ***a se da pe deasupra****/ a se adăuga* (BP, BI 6:33); ***a lucra fărădelege(a)*** (arh., pop.) */ a păcătui* (BI, BP, BO 7:23); ***a da (a cădea) ploaia****/ a ploua* (BO, BI, BP, NTC 7:25); ***a zice cu cuvântul*** (arh., preţios) / *a vorbi* (BO 8:8); ***a da putere****/ a împuternici* (NTC 10:1); ***a da la moarte*** (arh.) / *a omorî* (BO, BI, BP, NTC 10:21); ***a da pe seamă (cuiva ceva)*** (arh.)[5] / *a însărcina* (*pe cineva cu ceva*) (NTC 11:27; 25:20); ***a ţine sfat*** (pop.) */ a se sfătui; a complota* (BO, BI, BP, NTC 12:14); ***a da de veste*** */ a vesti* (NTC 14:12); ***a se lua pe jos pe urma cuiva*** */ a urma (pe cineva)* (NTC 14:13); ***a face socoteală*** */ a se socoti* (BP 18:23); ***a nu face* + vb. conjunctiv** (fam.)[6] „a nu avea rost să..." (NTC 19:10); ***a da mărturie*** (arh.) */ a mărturisi* (NTC 19:18; 23; 23:30); ***a da pieirii*** (arh.) / *a ucide* (NTC 22:7); ***a prinde cu vorba (prin cuvânt, în cuvânt / vorbă)*** / *a păcăli, a ademeni* (BO, BI, BP, NTC 22:15); ***a ridica urmaş(i)*** (livr., biblic) / *a procrea* (BO, BP, BI 22:24); ***a da tâţă*** (pop.) / *a alăpta* (BI 24:19); ***a face parte cuiva cu (alt)cineva*** (arh., pop.) */ a reuni* (NTC 24:51); ***a se face strigare*** (pop.) */ a se striga* (BO 25:6); ***a pune în negoţ*** / *a investi, a valorifica* (BP, BI 25:16); ***a-i fi (cuiva) necaz (de ceva, pe cineva)*** (pop.) / *a se mânia* (BI 26:8); ***a face supărare cuiva*** (arh., pop.) */ a supăra (pe cineva)* (BO, BI, BP, NTC 26:10); ***a da semn****/ a avertiza, a preveni, a înştiinţa* (BO, BI, BP, NTC

---

[1] Într-o serie de situaţii, în cazul locuţiunilor verbale (unităţile frazeologice discutate de autoarea citată), se pare că verbele sunt anterioare formelor substantivale din locuţiuni (Dimitrescu 1958: 160); cu toate acestea, „opţiunea" a fost pentru structura perifrastică, iar nu pentru cuvântul simplu, mai vechi în limbă.

[2] Structură forţată, artificială, rezultat, probabil, al contaminării între *a se lua după cineva* şi *a pleca/a o lua pe urma/ urmele cuiva.* Cf. şi *infra, a se lua pe jos pe urma cuiva.*

[3] Cf. *obroc / oboroc* (sl. *uboruku*) (arh.) „măsură de capacitate pentru cereale", „vas mare de formă cilindrică, larg la gură, care serveşte ca unitate de măsură pentru cereale sau pentru păstrarea şi transportul acestora" (DEX). Aceeaşi semnificaţie apare şi în cazul lui *baniţă* < bg. *banica.*

[4] Structură reprezentând rezultatul contaminării între *a se pune de acord* şi *a cădea la învoială.*

[5] Cf. şi utilizarea nearticulată a subst. *seamă*, un fapt arhaic de morfologie.

[6] Structură specific orală, puţin adecvată într-un text religios (biblic).



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

26:48); ***a trimite vorbă*** (arh., pop.) „a anunţa (pe cineva prin altcineva)” (NTC 27:19); ***a arunca sorţi*** (arh.) „a trage la sorţi” (BO, NTC 27:35).

### 4.2. *Perifraze substantivale*

***puţin credincios*** – de fapt, o litotă pentru „necredincios, păgân”, utilizată cu valoare substantivală în textul biblic (BI, BP, BO 6:30; 8:26); cf. şi ***puţină credinţă*** „necredinţă” (BI, BO 17:20; NTC 6:30); ***(s)curgere de sânge*** (arh., pop.) */ hemoragie* (BO, BI, NTC 9:20) / BP: *hemoragie*; ***fiu al nunţii*** (biblic, livr.) */ nuntaş* (BO 9:15); ***stăpân de casă****/ gospodar, proprietar* (BO 21:33); ***schimbător de bani*** (arh., pop.) */ cămătar* (BO, BI, BP, NTC 21:12).

### 4.3. *Perifraze cu valoare adjectivală*

***curat cu inima*** (bis.), ***cu inima curată****/ cinstit, onest, moral* (BO, BI, BP, NTC 5:8); ***în ascuns****/ tainic, criptic* (BO, BI, BP, NTC 6:6); ***(mai) pe sus de*** „mai presus de” / *superior:* o structură perifrastică artificială, pseudoarhaică (BI 10:24); ***de mare preţ****/ (foarte) scump* (BO, NTC 26:7); ***plin de râvnă****/ zelos, osârduitor* (BP, BI: 26:41).

### 4.4. *Perifraze adverbiale*

**mişcarea în spaţiu:** *pe cale* (*/ pe drum, în cale*), structură arhaico-populară prezentă şi în basme[1] (BO 8:28; 21:8) / în celelalte versiuni: *pe drum;*
**exprimarea aproximaţiei: *ca la* + numeral cardinal** (arh., pop.) (BO, BI, NTC 14:21) / BP: *în jur de;* (***pe) la*** **+ numeral ordinal + subst. *veghe/ strajă*,** expresie arhaică decodabilă prin cunoaşterea semnificaţiei pe care substantivele *strajă/ veghe* o aveau în româna veche, şi anume „fiecare dintre cele patru unităţi de timp în care se împărţea noaptea (potrivit cu schimbarea străjerilor); interval de timp cât făcea de strajă un ostaş”[2] (NTC 14:25, cf. *pe la a patra* ***veghe*** *a nopţii*; cf. şi BP, BI, BO 24:43: *la ce strajă din noapte*).

## 5. Consideraţii finale

În ansamblu (luând în consideraţie toate cele patru versiuni biblice), numărul **arhaismelor lexicale** este de cca 70 (termeni şi fonetisme arhaice), dintre care mai mult de jumătate sunt păstrate popular-regional: *a se zămisli, a tâlcui, prunc, întunerec, mreajă, cirtă, slovă, pârâş, mădular, curvie, trudit, roş, învârtoşare, a se învârtoşa, junc, mintă, îndărăt, a odrăsli* ş.a.

Din punctul de vedere al distribuţiei arhaismelor lexicale în versiunile biblice antrenate în discuţia noastră, remarcăm bogata reprezentare a acestora în textul ortodox, dar şi în cel de la Ierusalim, cu menţiunea că acesta din urmă conţine un număr foarte mare de *fonetisme arhaice*. Astfel, în versiunea de la Ierusalim, din totalul termenilor consemnaţi, numai 24 sunt arhaisme lexicale (cf. *iotă, prunc, mădular, zeciuială, a se zămisli, chit, pârâş, dregător, zaraf, a se spăimânta, a se pogorî* ş.a.), restul reprezentând forme arhaice, neilustrative

[1] Cf. „însă *pe cale* fiind şi silind să ajungă, calul zise fetei…” (Ispirescu, ap. NŞDU).

[2] Iudeii au împrumutat de la romani obiceiul de a împărţi noaptea în patru veghi sau străji, fiecare de trei ore, între apusul şi răsăritul soarelui.



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

propriu-zis pentru arhaicitatea de la nivel lexical, ci pentru cea fonetică sau, în orice caz, fonetico-lexicală.

BP şi NTC conţin un număr egal de arhaisme, anume 14, practic mai puţin de jumătate faţă de numărul consemnat pentru BO, aspect semnificativ cât priveşte gradul de arhaicitate specific pentru fiecare dintre cele patru versiuni luate în discuţie, într-un studiu comparativ.
Relevanţa elementului **arhaic-popular** în textul bisericesc actual, în speţă biblic, se susţine şi mai pregnant prin luarea în discuţie inclusiv a cuvintelor/ formelor consemnate în textul bisericesc actual şi care figurează în lucrările lexicografice consultate (exclusiv) ca populare sau/ şi regionale. În marea majoritate a situaţiilor este vorba despre unităţi lexicale cu **vechime mare** în limbă, aşa cum demonstrează, pe de o parte, etimonul acestora, pe de altă parte, atestarea lor în primele texte româneşti scrise: *a tămădui, a lepăda, a grăi, maică, a(-şi) tocmi* ş.a. (exemple bogat reprezentate în BI şi în BO).

**Arhaicitatea la nivel semantic** este mai puţin marcată în textul biblic actual, comparativ cu cea lexicală. Multe dintre sensurile arhaice se regăsesc în egală măsură în româna populară/ regională actuală; sunt relevante, în acest sens, accepţiile unor termeni ca: *popor, lumină, carte, slăbănog, sminteală, poftit, gătit, preţuit, a pecetlui* ş.a. Numărul cel mai mare de semantisme arhaice a fost consemnat pentru BO, dar şi pentru BI.

În sprijinul conservatorismului lingvistic al textului biblic actual vin şi numeroasele exemple consemnate la **4.** Unităţile frazeologice excerptate de noi se distribuie aproximativ în mod egal în cele patru versiuni biblice, cu observaţia preferinţei marcate a versiunilor ortodoxă şi catolică pentru locuţiunile conotate arhaic sau/ şi popular.

Cum s-a putut constata, în corpusul nostru, cel mai bine reprezentate sunt perifrazele verbale[1], construite în special în jurul unui centru verbal de origine latină, *a da, a face, a pune* şi *a lua* fiind verbe cu o remarcabilă „forţă generatoare" la nivel frazeologic[2]. Locuţiunile care au ca centru unul dintre verbele enumerate „detaliază" (în terminologia de la Fl. Dimitrescu (1958)) ideea cuprinsă în verbul „substituit", aspect susţinut de structura frazeologismului respectiv, care include unul dintre aceste verbe copulative speciale, respectiv un substantiv din aceeaşi familie lexicală cu verbul înlocuit: *a da ploaia/ a ploua, a da putere/ a împuternici, a da la moarte / a omorî, a face socoteală / a socoti, a da mărturie/ a mărturisi, a se face strigare / a se striga, a face supărare cuiva / a supăra pe cineva* etc. Aceluiaşi tipar i se poate circumscrie şi un corpus de structuri frazeologice în care substantivul (din componenţa locuţiunii respective) este precedat de o prepoziţie, fără ca acest aspect să fie un „obstacol" în echivalarea structurii respective cu verbul simplu, corespunzător semantic şi din aceeaşi familie lexicală cu substantivul respectiv: *a se pune la învoială / a se învoi, a se lua (pe jos) pe urma cuiva / a urma pe cineva, a da de veste / a vesti*. Exemplele furnizate de textul biblic conţin însă şi alte tipuri structurale: **a.** tipar numai în aparenţă identic cu cel menţionat anterior (structuri care includ unul dintre „verbele-unelte", în construcţia „verb + substantiv", dar fără a fi posibilă echivalarea despre care am discutat): *a lua poruncă* „a primi poruncă" (iar nu „a porunci"); *a lua înştiinţare* „a primi înştiinţare, a fi înştiinţat" (iar nu „a înştiinţa"); **b.** tipar distinct: *a ieşi la cineva* „a întâmpina"; *a avea demon* „a fi îndrăcit" ş.a.

Varietatea tiparelor consemnate este şi ea un argument al preferinţei marcate a limbii textului bisericesc (biblic) pentru exprimarea perifrastică [în ultimă

[1] Sunt, de fapt, frazeologismele care constituie cel mai bogat inventar în limba română şi nu numai (Munteanu 2007: 110).

[2] Verbe de genul celor menţionate mai sus sunt numite de Fl. Dimitrescu (1958: 89) „unelte gramaticale de un tip special", putând fi asemănate, într-o anumită măsură, cu verbele copulative.



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

instanţă, în acord cu un tipar arhaic, cu conservări la nivel popular]: fie că o expresie sau alta are sau nu un corespondent verbal (echivalent semantic cu aceasta şi aparţinând aceleiaşi familii lexicale ca şi substantivul din locuţiunea respectivă), „se optează" pentru structura mai complexă. Relevanţa acestui fenomen este cu atât mai mare cu cât aspectul menţionat are în sprijinul său ocurenţele relativ numeroase ale unor astfel de structuri, în textul biblic actual.

„Opţiunea" textului biblic pentru locuţiuni (în speţă, verbale) s-ar putea explica şi dintr-o perspectivă tipologică. Astfel, există limbi care preferă *structurarea nominală* a realităţii şi limbi care o preferă pe cea *verbală.* Aşa cum au arătat specialiştii[1], în primul tip s-ar încadra româna veche, ca o continuatoare a latinei populare, unde existau multe asemenea locuţiuni. Multitudinea de structuri perifrastice (verbale) în componenţa cărora intră (şi) un substantiv – structuri ocurente în textul biblic actual – constituie şi ea un argument în sensul preferinţei românei (vechi) pentru organizarea nominală[2] a realităţii.

**SURSE**

BI = *Biblia sau Sfânta Scriptură a Vechiului şi Noului Testament,* Ierusalim, Societatea Biblică, 1980.

BO = *Biblia sau Sfânta Scriptură* (tipărită sub îndrumarea şi cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Teoctist, Patriarhul B.O.R., cu aprobarea Sf. Sinod), Bucureşti, Editura Institutului Biblic şi de Misiune al B.O.R., 1988.

BP = *Biblia sau Sfânta Scriptură. Vechiul şi Noul Testament,* Gute Botschaft Verlag, Dillensburg, Germania, 1990 (ed. I:1989).

CDER = Ciorănescu, Al., 2007, *Dicţionarul etimologic al limbii române*, Bucureşti, Editura Saeculum I.O.

DEX = *Dicţionarul explicativ al limbii române*. Ediţia a II-a. Conducătorii lucrării*:* Ion Coteanu, Luiza Seche, Mircea Seche, Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, 1998.

MDA = *Micul Dicţionar Academic,* Bucureşti, Editura Univers Enciclopedic, vol. II (D–H), 2002; vol. III (I–Pr), 2003.

NŞDU = *Noul Dicţionar Universal al limbii române*, Bucureşti, 2006, Editura Litera Internaţional.

NTC = *Noul Testament* [tradus şi adnotat de Pr. Dr. Emil Pascal], [ediţia a patra], Paris, 1992, Éditions du dialogue, Société d'Éditions Internationales.

*Corpus electronic = Corpus electronic de texte româneşti* (proiect în curs la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", Bucureşti).

**BIBLIOGRAFIE**

Bally, Charles, 1951, *Traité de stylistique française* (troisième édition), vol. I, Genève, Librairie C.Klinksieck (première édition: 1909).

Coseriu, Eugeniu, 1977, *Principios de semántica estructural*, Madrid, Editorial Gredos.

Coşeriu, Eugeniu, 2004, *Extras din „Fonetică şi Dialectologie"*, XX–XXI, 2001–2002, p. 5-192, Bucureşti, Editura Academiei Române.

[1] Vezi, de exemplu, C. Munteanu (2009: 185), care explică preferinţa limbii române vechi pentru locuţiuni şi din perspectivă tipologică. Aspectul fusese semnalat anterior de E. Coşeriu (2004: 100), care atrăgea atenţia asupra individualizării limbii române în context romanic şi prin preferinţa marcată a limbii noastre pentru exprimarea perifrastică, acolo unde Occidentul romanic utilizează termenul simplu.

[2] E. Coşeriu (1977: 130) vorbise despre o tendinţă spre „substantivare", detectabilă în unele limbi, care recurg în mod regulat la substantive, în situaţiile în care alte idiomuri „optează" pentru adjectiv.



BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)

Dimitrescu, Florica, 1958, *Locuţiunile verbale în limba română*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Florescu, Cristina, 2005, *Consideraţii cu privire la limbajul familiar românesc*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Hristea, Theodor, 1984, „Introducere în studiul frazeologiei", în Theodor Hristea (coord.), *Sinteze de limba română* (ediţia a III-a), Bucureşti, Editura Albatros, p. 134–160.
Irimia, Dumitru, 1999, *Introducere în stilistică*, Iaşi, Polirom.
Munteanu, Cristinel, 2007, *Sinonimia frazeologică în limba română din perspectiva lingvisticii integrale*, Piteşti, Editura Independenţa Economică.
Munteanu, Cristinel, 2009, „Frazeologia în primele texte literare româneşti", *Limba română*, Chişinău, anul XIX, nr. 9–10, p. 184–192.
Şăineanu, Lazăr, 1999, *Încercare asupra semasiologiei limbei române* (*Studii istorice despretranziţiunea sensurilor*), Timişoara, Editura de Vest (prima ediţie: 1887).
Teleoacă, Dana-Luminiţa, 2008, *Limbajul bisericesc actual între tradiţie şi inovaţie*, Bucureşti, Editura Academiei Române.
Teleoacă, Dana-Luminiţa, 2009, „Aspecte morfosintactice în textul catihetic actual", în Nicolae Saramandu, Manuela Nevaci, Carmen Ioana Radu (eds.), *Lucrările celui de al doilea Simpozion Internaţional de Lingvistică, Bucureşti, 28–29 noiembrie 2008*, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 489–501.
Teleoacă, Dana-Luminiţa, 2010, „Observaţii asupra vocabularului a două texte contemporane de rugăciune", comunicare la cel de-al patrulea Simpozion Internaţional de Lingvistică, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti", Bucureşti, 5–6noiembrie 2010.
Teleoacă, Dana-Luminiţa, 2011, „Arhaic şi popular în textul actual al rugăciunii", în Rodica Zafiu, Camelia Uşurelu, Helga Bogdan Oprea (eds.), *Limba română: ipostaze ale variaţiei lingvistice*, Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, p. 209–217.
Zamfir, Dana-Mihaela, 2005, *Morfologia verbului în dacoromâna veche (secolele al XVI-lea – al XVII-lea)*, Bucureşti, Editura Academiei Române.

## ARCHAIC FEATURES IN THE MODERN BIBLICAL TEXT (CONCERNIG SOME LEXICAL PHENOMENA)

(*Abstract*)

Our study aims to a parallel presentation of a certain number of modern biblical versions (having a concrete application in Matthew's Gospel) in Romanian. Its purpose has been especially to establish, through a comparison between the three most important Christian confessions, in what measure the tradition and the innovation coexist in the modern biblical text. We have meant also a definition of the modern church language in its relation with the common language. We have included in our research not only the purely archaic lexical items, but also a number of facts which are not properly speaking archaic, neither popular/ dialectal, but are non-standard and therefore peculiar to the modern church language. We intend to develop that problem in a future approach of the lexical innovations contained in the modern Romanian version of the Gospel.



**BDD-V931 © 2012 Editura Universităţii din Bucureşti**
**Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.75 (2026-11-01 18:19:20 UTC)**